

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/121/2025
Identifikačné číslo spisu:	6923202913
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6923202913.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. L. A., narodeného XX. Q. XXXX, P., V. I. XXXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Revúca, Železničná 257/19, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00151866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy 5.176,82 eura, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3C/15/2023, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2024 č. k. 16Co/31/2024 - 250, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2024 sp. zn. 16Co/31/2024 v dovolaní napadnutej časti výroku II. o náhrade trov odvolacieho konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 02. februára 2024 sp. zn. 3C/15/2023 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 eur spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania od 30. 09. 2023 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalobca je hasičom na Okresnom riaditeľstve Hasičského a záchranného zboru v P., do služobného pomeru bol prijatý dňa 01. 10. 2009. Sporné medzi stranami sporu boli skutkové tvrdenia, či došlo u žalovaného k prekročovaniu maximálneho týždenného priemerného času nad rozsah 48 hodín podľa Smernice 2003/88/ES, či tým došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v osobnostnej sfére žalobcu, či nemajetková ujma bola tak závažná, aby došlo k jej odškodneniu v peniazoch.

1.2. Súd prvej inštancie nepovažoval námietku žalovanej o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie za dôvodnú. Za nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. zodpovedá štát, pričom Ministerstvo vnútra SR je ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti spadá hasičský a záchranný zbor. Keďže do zákona o HaZZ nebol transponovaný čl. 6 ods. 2 Smernice o maximálnom

týždennom pracovnom čase, nemožno hovoriť ani o referenčnom období. Z toho dôvodu súd vychádzal z obdobia siedmich dní (týždeň) počas rozhodného obdobia, teda od 01. júla 2020 do 30. júna 2023 a konštatoval, že porušenie čl. 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie Smernice, ktorá jasne, presne stanovuje práva jednotlivca, a ktoré sú zo strany členského štátu Únie vo vzťahu k žalobcovi dlhodobo porušované.

1.3. Ďalej súd skúmal, či v príčinnej súvislosti s porušením právnej normy Európskej únie Slovenskou republikou vznikla žalobcovi nemajetková ujma. Z dochádzky vyplynulo, že žalobca odrobil nad rámec 48 hodinového priemerného pracovného času za žalované obdobie (júl 2020 - jún 2023) cca 630 hodín, ktoré mohol využiť na odpočinok, regeneráciu, prípadne sa venovať svojej rodine, záľubám.

1.4. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určil súd prvej inštancie voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobca si uplatnil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5.176,82 eura. Po zohľadnení doby porušenia práva žalobcu a charakteru následkov porušenia jeho práva - skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý nebyť tohto porušenia, mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, okresný súd z hľadiska závažnosti zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, ktorý je v príčinnej súvislosti s prácou nad rámec maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času v rozsahu cca 630 hodín z hľadiska primeranosti výšky nemajetkovej ujmy a z hľadiska princípu proporcionality priznal žalobcovi primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peňažnom vyjadrení vo výške 2.000 eur. Vo zvyšnej časti vyčíslennej nemajetkovej ujmy s príslušenstvom súd žalobu zamietol.

1.5. Súd prvej inštancie priznal úrok z omeškania v uplatnenej výške 9,25 % ročne od 30. 09. 2023, kedy sa žalovaná dostala do omeškania potom, čo jej bola žaloba doručená 28. 09. 2023 a nasledujúci deň bola povinná plniť.

1.6. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Odvolací súd na odvolaní žalobcu a žalovanej rozsudkom zo dňa 24. októbra 2024, č. k. 16Co/31/2024 - 250 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.), a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2.1. K odvolaniu žalovanej odvolací súd uviedol, že toto nebolo dôvodné, pretože súd prvej inštancie vec správne skutkovo a právne posúdil. Námitka žalovanej, že na odmeňovanie pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti sa nevzťahuje Smernica nebola dôvodná, lebo premetom konania nebolo odmeňovanie žalobcu, ale nemajetková ujma za nesprávnu transpozíciu Smernice ohľadne uplatňovania najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času.

2.2. Právomoc súdu konať o žalobe je daná priamym účinkom Smernice č. 2003/88/ES, ako záväzok štátu zabezpečiť úpravu 48 hodinového pracovného týždňa v podmienkach zákona č. 315/2001 Z. z., ktorým sa riadi služobný pomer žalobcu, príslušníka hasičského záchranného zboru. Odvolací súd uviedol, že neobstojí ani námitka, že pracovné zaradenie žalobcu možno zaradiť pod pojem osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, ktoré v zmysle čl. 17 ods. 1 Smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov neuplatňovania čl. 6 má byť situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

2.3. Za uvedeného stavu, z dôvodu nesprávnej transpozície smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom záchrannom zbore, žalobca nemal možnosť požadovať od zamestnávateľa dodržiavanie požiadaviek upravených ustanoveniami smernice. Na služobný pomer žalobcu sa vzťahuje právna úprava zákona č. 315/2001 Z. z., preto porušenie právnej normy vyplývajúcej z unijného práva nezaťažuje služobný úrad žalobcu, ale žalovanú. V posudzovanej veci koná za žalovanú Slovenskú republiku Ministerstvo vnútra, do pôsobnosti ktorej v zmysle § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády patrí Hasičský a záchranný zbor.

2.4. Odvolací súd uviedol, že žalovaná v odvolaní nesprávne namietala, že omeškanie s platením nemajetkovej ujmy v peniazoch je spojené až s nesplnením povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím, ktorým bola nemajetková ujma v peniazoch priznaná. Žalobca správne poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/257/2019. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva náhrada vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške už len deklaruje existenciu právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich.

2.5. Ani odvolanie žalobcu nebolo dôvodné. Súd prvej inštancie sa so všetkými otázkami, podstatnými z hľadiska predmetu konania, preukázania nemajetkovej ujmy žalobcu v príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou Smernice do Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore vysporiadal, vec správne skutkov a právne posúdil a odôvodnil.

2.6. Žalobca sa odvolaním domáhal, aby mu súd priznal žalovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v celom rozsahu, teda v sume 5.176,82 eura. V odvolaní žalobca nespochybnil, že by súd prvej inštancie neprihliadol na individuálne skutkové tvrdenia žalobcu, ani skutočnosť, že posudzovaná ujma je v príčinnej súvislosti s prácou nad rámec maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času v rozsahu cca 630 hodín z hľadiska primeranosti výšky nemajetkovej ujmy. Samotný žalobca bol zodpovedný za tvrdené individuálne okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo aj pokiaľ uplatňoval peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peňažnom vyjadrení vo výške presahujúcej priznanú sumu 2.000 eur z hľadiska princípu proporcionality.

2.7. K tvrdeniu, že odôvodnenie priznania sumy nemajetkovej ujmy 2.000 eur sa javí žalobcovi ako nepresvedčivé odvolací súd uviedol, že bolo povinnosťou žalobcu podrobnejšie preukazovať všetky okolnosti nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie priznal prisúdenú sumu aj s prihliadnutím na peňažné náhrady, ktoré boli hasičom ako žalobcom priznané v iných skutkovo porovnateľných konaniach. Vzhľadom na uvedené dôvody rozhodnutia nestačilo v odvolaní žalobcu namietat, že v iných konaniach súdy priznali žalobou požadované plnenia v celom rozsahu. Priznanie zadosťučinenia v peňažnej forme bolo aj v iných odvolacích konaniach, vedených na odvolacom súde posudzované vzhľadom na tvrdenia uvedené v tej ktorej žalobe. Teda aj vzhľadom cenu práce, ktorá žalobcovi nebola zaplatená, ale vždy so zreteľom na individuálne okolnosti a skutočnosť, že nejde o pracovný nárok na doplatenie peňažných náležitostí.

2.8. V odvolaní žalobca nespochybnil záver súdu prvej inštancie o výške peňažného zadosťučinenia, ktoré bolo priznané žalobcovi za porušenie práva žalobcu na realizáciu jeho súkromného a rodinného života v mimopracovnom čase, ktoré práva má zabezpečiť právne záväzná úprava na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času. Z toho dôvodu náhradu za takto stanovenú majetkovú ujmu je povinná plniť a zodpovedá žalovaná.

2.9. V odvolacom konaní nemala podľa § 255 ods. 1 CSP úspech žiadna strana sporu, preto odvolací súd rozhodol, že žalobca ani žalovaný nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý výrok rozsudku zrušil v celom rozsahu. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzoval z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 02. apríla 2020, sp. zn. I. ÚS 387/2019. Podľa dovolateľa je odôvodnenie výroku o náhrade trov konania nepreskúmateľné, arbitrárne a svojvoľné, neposkytujúce nielenže nedostatočné, ale naopak žiadne odôvodnenie k nepriznaniu žalobcovi náhrady trov odvolacieho konania. Mal za to, že ak podá odvolanie, v tomto prípade žalovaná nielen voči výške nepriznanej nemajetkovej ujmy ale aj voči jej základu, predmetom odvolacieho prieskumu sa tak nestáva výlučne výška nemajetkovej ujmy, ale celý základ tohto daného nároku. Ak v odvolacom konaní takýmto spôsobom uspeje žalobca, keď odvolací súd uzná základ nároku žalobcu ako daný, bez ohľadu na to, že tento sa odvolá len voči výške nepriznanej nemajetkovej ujmy, je v základe preskúmaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v odvolacom konaní plne úspešný. Odvolací súd vôbec nevzal do úvahy ani fakt, že žalobca zaplatil súdny poplatok za podané odvolanie, konkrétne vo výške 91 eur, a neodôvodnil prečo, aspoň túto sumu titulom trov odvolacieho konania žalobcovi nepriznal. O to viac sa bolo potrebné týmto zaoberať, ak je žalovaná oslobodená od zaplatenia akýchkoľvek súdnych poplatkov v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 71/1992 Zb., čo naráža aj na prípadnú „nerovnosť“ v posudzovaní trov odvolacieho konania v prípade žalobcu, keď tento v dôsledku toho, že si dovoľil podať odvolanie len voči výške nepriznanej nemajetkovej ujmy, za toto bol povinný zaplatiť súdny poplatok, o ktorý v konečnom dôsledku prišiel.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP sa zameriava na procesný postup, nie na posúdenie právnych otázok. Poukázala na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/160/2019 zo dňa 27. 02. 2020 a sp. zn. 4Cdo/32/2021 zo dňa 25. 01. 2023. Mala za to, že žalobca podal dovolanie v rozpore s § 431 CSP, keďže neodôvodnil, v čom

spočíva ním uplatnená vada. Navrhla dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť, alternatívne podľa § 448 CSP zamietnuť ako nedôvodné.

5. Dovolateľ vo vyjadrení uviedol, že dostatočným spôsobom zdôvodnil vadu zmätočnosti rozhodnutia napádaného dovolaním a podané dovolanie považuje za riadne zdôvodnené. Navrhoval, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti podľa § 449 CSP zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. K vyjadreniu dovolateľa sa vyjadrila žalovaná. Zotrvávala na svojich predchádzajúcich tvrdeniach a mala naďalej za to, že odvolací súd v otázke nároku na náhradu trov konania nezasiahol do práva žalobcu na riadne odôvodnenie rozhodnutia či predvídateľnosti rozhodnutia.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľ namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov odvolacieho konania je nepreskúmateľné a arbitrárne, keďže odvolací súd bez riadneho odôvodnenia nepriznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania napriek tomu, že žalovaná v odvolaní napadla aj samotný základ uplatneného nároku.

10. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí, „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po

rozhodnutí prvoinstančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti súv zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinstančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí". Ústavný súd z týchto záverov vychádzal aj v ďalších svojich rozhodnutiach (por. napr. nález I. ÚS 47/2021).

12. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval aj dovolací súd v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. IVObd/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred dovolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania". Obdobný názor vyslovil aj v ďalších svojich rozhodnutiach (4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

13. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola

účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

16.1. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

16.2. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tejto povinnosti môže za určitých okolností založiť prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

16.3. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov odvolacieho konania vyplýva len stručné konštatovanie, cit.: „V odvolacom konaní nemala podľa § 255 ods. 1 CSP úspech žiadna strana sporu, preto odvolací súd rozhodol, že žalobca ani žalovaný nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania“. Odvolací súd sa však nijako nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalobcu prednesenou v odvolaní, hoci táto mala význam pre posúdenie procesného úspechu strán v odvolacom konaní. Žalobca v odvolaní argumentoval, že aj v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej, prípadne zníženia priznanej nemajetkovej ujmy na základe odvolania žalovanej, je namieste priznať žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. Poukazoval pritom na to, že svoje odvolanie podal výlučne proti výške nepriznanej nemajetkovej ujmy, ktorej určenie závisí od voľnej úvahy súdu, zatiaľ čo žalovaná v odvolacom konaní spochybňovala aj samotný základ uplatneného nároku. Súčasne tvrdil, že v takýchto sporoch je potrebné procesný úspech strán posudzovať osobitne, pričom svoju argumentáciu oprel o judikatúru Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 3194/2022 z 05. 09. 2023, sp. zn. I. ÚS 1934/23 z 11. 10. 2023, sp. zn. I. ÚS 2482/23 zo 06. 12. 2023 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 56/2017. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia pritom nevyplýva, že by sa odvolací súd s touto argumentáciou žalobcu akýmkoľvek spôsobom vysporiadal.

18. Pokiaľ sa odvolací súd vôbec nevysporiada s podstatnými argumentmi odvolateľa, ktoré môžu mať význam pre rozhodnutie vo veci, dochádza k porušeniu práva strany na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020). V posudzovanej veci preto dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd svoje rozhodnutie v dovolaní napadnutej časti neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim požiadavkám riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, čím zaťažil konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

19. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti.

20. Odvolací súd v ďalšom konaní opätovne rozhodne o náhrade trov odvolacieho konania a svoje

rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa pri posudzovaní procesného úspechu strán riadil. Zároveň sa vysporiada s argumentáciou žalobcu týkajúcou sa posudzovania procesného úspechu v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, ako aj s jeho ďalšou argumentáciou žalobcu relevantnou pre posúdenie procesného úspechu strán v odvolacom konaní.

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.